Webley: 'onside'

"TOP TIPS" - y golofn adolygiadau orau yng Nghymru!

I BOB BARN...

"GORAU ARF, ARF DYSG". ARWYDDAIR C.P.C. ABERYSTWYTH A'R MATH O BETH MAE'CH TRIBANTWRO'N EI DWEUD MEWN LLAIS HEN DESTAMENTAIDD O'R LLWYFAN ARUCHEL YN Y GWASANAETH BOREUOL. OND NA WAWDIWCH YR HEN BROFFWYD DRUAN, CANYS EFE A WYR CRAU AC AN UNWAITH, MAE BOIS 'SEREN TAN GWMWL' YN CYTUNO AG EF GAN MAI TRWY DDARLLEN YN EANG Y GALLWCH LEDAENU GORWELION EICH MEDDWL A CWFFIO NOL. COFIWCH FELLY 'CADWCH EICH TRAED AR Y DDAEAR OND ESTYNNWCH AM Y SER'. DYMA 'TOP TIPS' DARLLEN BWRDD GOLYGYDDOL S.T.G. A DAVE WEBLEY.....

Atgofion gwerthfawr un o gymeriadau hoffus Cymru

S.T.G. - Y gorau yn gyson i Gymru!

* * *

WHEN WAS WALES'-GWYN A. WILLIAMS. Gyda dyfyniadau bachog fel,"The new labour people were still children,even if basta rd children,of imperial Wales," mae GwynAlf yn llwyddon i greu llyfr sy'n gwneud i orffennol ein cenedl lamu i mewn i'n bywyd beunyddiol.Mae'rdadansoddiad cenedlaetholgar,Marcsaidd ac 'annales' yma yn rhoi hanes Cymru mewn cyd-destun ehangach.Dyfyniadau gret,'good read' ond i chi gadw gogwyddiadau dant yr awdur mewn golwg,ac mewn cyd-destun.
DAVE:"Yeh great.lads!"

NINETYEIGHTYFOUR?- GEORGE ORWELL Mae'n llyfr sy'n codi ofn ond mae'r posibilrwydd y gallai ac y mae'n digwydd yn eich dycnryn. Uffern go iawnnpobl yn methu gweithredu ac meddwl drostynt eu hunain neu'n waeth byth, yn gerthed. Mae'n dangos mor bwysig at wareiddiad ac mudiadau radical *fel y nododd* James Connolly yw'r ffaith a'r ymwybyddiaeth fod pethau wedi bod yn y gorffennol ac y gallant fod yn y dyfodol yn wahanol i'r hyn ydynt yn awr. Mi ffethais i a gorffen ei ddarllen, gallwch chi? Ac fel y gwnaeth [illegible] bach, beth am ichi gymharu'r sloganau'n 'I984' ab rhai yn I7?2 a'r Chwyldro Ffrengig.
DAVE: "and Bob's your uncle".

BARN LLYWYDD UNDEB RYGBI CYMRU: MR. CLIVE ROWLANDS
"On behalf of the committee... licen i anawso bo' ni wedi diseido, yn dilyn 'a long and frank discussion', bod y llyfre ma'n 'very good!"

IRELAND:WHY BRITAIN MUST GET OUT - PAUL FOOT (Chatto:Counter Blast No.2)
Er yn llyfr propaganda dros fudiad,"Troops,Out",mae'n lyfr hanfodol i ddarllen er mwyn deall pam fod pobl yn fodlon lladd mewn brwydr cesol yn Ngogledd Iwerddon. O bolisi Cromwell i ladd pob Pabydd a arhosai ar gi dir ar arfordir y dwyrain,a t yr I920au pan offodw yd pob t eulu Catholig yn nhref Lisburne i ada el eu cartrefi, a'r gwahaniaethau parhaol ar ffurf apartheid sy'n dal ifodoli yn y da laith,ma e'r llyfryn hwn yn ymrafael a 'r cyfan.Llyfr sy'n helpu i glirio ychydig o niwl i ddeall pan mae hanes yn da l yn llâ dd mewn un rhan o'r byd.
DAVE:"I still think I was onside!"

"TOP TIPS" - y golofn sy'n uno heddiw a ddoe!

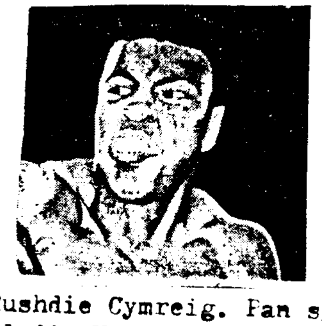
"Knock-out" - barn y paffiwr, Mohammed Ali.

WHAT IS HISTORY -E.H.CARR. Y cyn-ddarlithydd o Aber yn cyflwyno llyfr sylfaen i'r sawl sydd am ddechrau cyffwrdd a 'r syniad o hanesyddiaeth E.H.Sut mae hanes yn cael ei ysgrifennu.Gan gyfuno pysgod,haneswyr Rhufeinig a gwybodysion Almaenig,mae'r diweddar E.H. yn profi bod pob hanes yn hanes cyfoes.Eich Beibl os ydych am ennill Ysgoloria eth Evan Morgan ,a'r cam cyntaf ar y ffordd i ddefnyddio'ch ymennydd,a sefyll ar eich traed mewn cyd-destun han-syddol.
DAVE:"Ah.great,top corner lads!"

MY PEOPLE ? CARADOC EVANS Caradoc Evans oedd y Salman Rushdie Cymreig. Pan sgrifennwyd y llyfr y ma am gymdeithas ddwywynebog y werin wledig Ymneilltuol Gymreig yn I9I3 cafwyd ymateb anhygoel a bygythiol a dweud y lleia gan ngholofnau'r waeg Gymreig.Bu rhaid i Evans ddianc am ei fywyd. Llyfr am bentre yn y Gorllewin dan hegemoni gorthrymus ei diaconiaid hen destementaidd. Mae'n son am eich nain a'ch taid CHI a'i cymdeithas hwy. Mae'R iaith yn Gymraeg Hen Destementaidd ond mewn Saesneg; mae'r hanes yn eich brawychu (er efellau fod elfen o bropaganda) ac mae'n lyfr sy'n gwneud ichi feddwl dwywaith am'Gymru lan, Cymru lonnydd' a'r hiraeth am dani.

Iolo Morganwg – Y DYN, Y MYTH, A'R GWIR!

IOLO MORGANWG

IOLO MORGANWG A SEX, DRUGS 'N' ROCK'N'ROLL: BETH YW'R CYSYLLTIAD MEDDE CHI? SEX – WEL RO'DD 'DA FE BLANT. DRUGS- ROEDD E'N CYMRYD 'LAUDANUM' I HELPU FE I ANADLU,FELLY 'ROEDD E'N AML YN CYMYSGU FFANTASI A FFAITH.
ROCK AND ROLL ? O,DOEDD DIM LOT O ROCK AND ROLL I GAEL YN Y 18FED GANRIF,OND ROEDD GAN YR HEN IOLO AGWEDD DIGON FYNGAIDD WRTH IDDO HERIO'R DREFN,A WAETH I NI FOD YN ONEST,DOEDD 'I WALLT E' DDIM YN RHY DACLUS CHWAITH!
FELLY,MAE UN PETH YN GLIR,MAE'R TEITL YN BRAIDD YN GAMARWEINIOL.WEL,OK,DAU BETH!ROEDD IOLO YN BOI LOT MWY DIDDOROL NA WILLIAM WILLIAMS,PANTYCELYN,AC ROEDD AR FLAEN Y GAD MEWN MUDIAD A WNAETH AIL GREU CENEDL Y CYMRY DDAU GAN MLYNEDD YN ÔL.(RHYWBETH SYDD ANGEN ARNOM NI NAWR – GOL)
'GWELEDIGAETH'YW'R GAIR MAWR GYDA IOLO MORGANWG, WEL,MAE E'N AIR MAWR I UNRHYW UN!OND LLWYDDODD YR HEN IOLS I GREU GWELEDIGAETH DRWY GYFUNO RHAMANTIAETH,GWERINIAETHOLDEB(REPUBLICANISM), LLENYDDIAETH,UNDODIAETH(CRED MEWN UN DUW,A RHYDDID GWLEIDYDDOL A CHREFYDDOL) A CHENEDLAETHOLDEB – 'A PRETTY POTENT MIXTURE', 'SECH CHI'N DWEUD,YN OGYSTAL AG UFFERN O LOND PEN!

Saer maen

Y FFEITHIAU.

Ganwyd ef ym I747,ym Mro Morgannwg,a'i fedyddio yn Edward Williams.Roedd ei dad yn saer maen,a'i fam o dras bonheddig.Magwyd ef mewn awyrgylch ddwyieithog yn y fro,a'i drwytho mewn llenyddiaeth gwladol Gymreig,yn ogystal a'r math lled-glasurol. Mewn amser byr roedd yn rheibio llyfrgelloedd, gan wneud enw iddo'i hun ymysg Cymry Llundain, lle cyfarfu a Chymry radical eraill,yn cynnwys tafarnwr a'r gweriniaethwr,Jac Glan Y Gors. Yno y creuwyd,neu yn hytrach,ail-ddarganfyddwyd, ac ail-greuwyd y Gymry sy'n dal i fod heddiw.
I ddeall Iolo Morganwg,rhaid amgyffred y sefyllfa wleidyddol ddau gan mlynedd yn ol.Gwawriodd iawnderau dyn yn I789,gyda dyfodiad y Chwyldro Ffrengig.Daeth dyrnaid o ddeallusion radical, gweriniaethol a Chymreig i'r amlwg – meddylwyr eangfrydig oedd a'u bryd ar roi'r Cymry ar y map.

Cyfnod cynhyrfus felly.Y ParchMorgan John Rhys,Pontypwl,yn bloeddio'n hyderus,"Dyma ni yn awr ar daith ein gobaith",ac yn creu y,'Cylchgrawn Cymraeg' (yr un cyntaf erioed) yn I793.William Jones,Llangadfan yn cyhoeddi yn Eisteddfod Llanrwst,yn I792, nid I989,ei fod am fynd ar bererindod i edrych am yr Indiaid Cochion Cymraeg coll, 'Pobl Madog',ac yn cyfansoddi anthem weriniaethol,radical,'Toriad y Dydd ' i herio rwtsh jingoistaidd,'The roast beef of old England'.
Roedd rhyw fa th o chwyldro ar droed felly, gyda'r Cymry fel y Czechs ,y Catalans,a'r Serbocroats ,yn ail-ddarganfod eu hunain, ac yn codi llais – yn reit debyg i'r hyn sydd yn digwydd nawr ymhob rhan arall o Ewrop ar wahan i Gymru.

"Dynion ... yn gwisgo lan mewn ffrogiau hir ..."

Yr Eisteddfod – chi'n gwybod,dynion yn eu hoed a'u hamser yn gwisgo lan mewn ffrogiau hir,yn methu dweud'R',ac yr, 'A oes heddwch' tragwyddol.Symbol mwya'n Cymreictod, a rhan o'r sefydliad,a'r sioe, a greuwyd gan Iolo Morganwg.Rhyw gyfuniad od o Baganiaeth,Undodiaeth,Cenedlaetholdeb a Derwyddiaeth.Daeth yr holl beth i'r amlwg 'Yn wyneb haul ,llygad goleuni' ar Primrose Hill yn Llundain ym1792. Ail-wampiodd Iolo hen draddodiad a ddirywiodd iSteddfod Dafarn,i gorff a fyddai,trwy ei weledigaeth ef yn lywodraeth a mynegiant i'r genedl Gymreig newydd.(Sai'n credu bod pethe cweit wedi cyrraedd yr uchafbwynt hyn y Iols,a Duw a wyr lle ddaeth y gair 'brenhinol' – rhywbeth i wneud a llyfu tin,se'N i'n dweud).

Iolo Morganwg...[PARHAD.]

'Mad Ned'

OK,roedd y boi yn cael ei alw'n 'Mad Ned',a digon teg,fe wnaeth e un neu ddau beth eitha' 'dodgy' yn ei fywyd. Ysgrifennodd farddoniaeth yn enw Dafydd ap Gwilym,a llwyddod i dwyllo nifer i 'arbenigwr' llenyddol i gredu mai gwaith 'Romeo Daf' oedd y cerddi. Honnodd mai ef oedd y derwydd olaf, a phetai'n fyw heddiw,fe fyddai'n cael ei alw'n granc.Ond roedd yn foi ia wn yn y bon.

Galwodd am sefydlu Llyfrgell Genedlaethol, Amgueddfa Genedlaethol,a cheisiodd ei orau i dorri monopoli'r Gogs ar ddiwylliant Cymru,gan gyfeirio yn gywir,neu efallai ddim cweit mor gywir,at draddodiad llenyddol cyfoethog Morgannwg.

Roedd yn bwriadu mynd draw i America i chwilio am y Madogwys, y Cymry coll,ac i brofi mai ni oedd yno gyntaf,wel ar ol yr Indiaid Coch,ond oherwydd ei fod yn foi digon afiach o ran iechyd,methodd a mynd.

Gwrthododd wisgo cotwm,a bwyta siwgr a gynhyrchwyd gan gaeth-weision du America.Fr yn gymeriad, roedd yn ddyn o egwyddor a gweledigaeth. Yn bennaf oll,ceisiodd roi llewyrch i linach a llenyddiaeth y Cymry, a rhoi'r genedl mewn cyd-destun Ewropeaidd a hanesyddol o bwys. Dyna pam y ffurfion ni'r gymdeithas hon yn ei enw e.Hir Oes i Iolo!

GWYLIAU I DRI YM MHENYBONT!

-Y WOBR FAWR YNG NGHYSTADLEUAETH S.T.G.

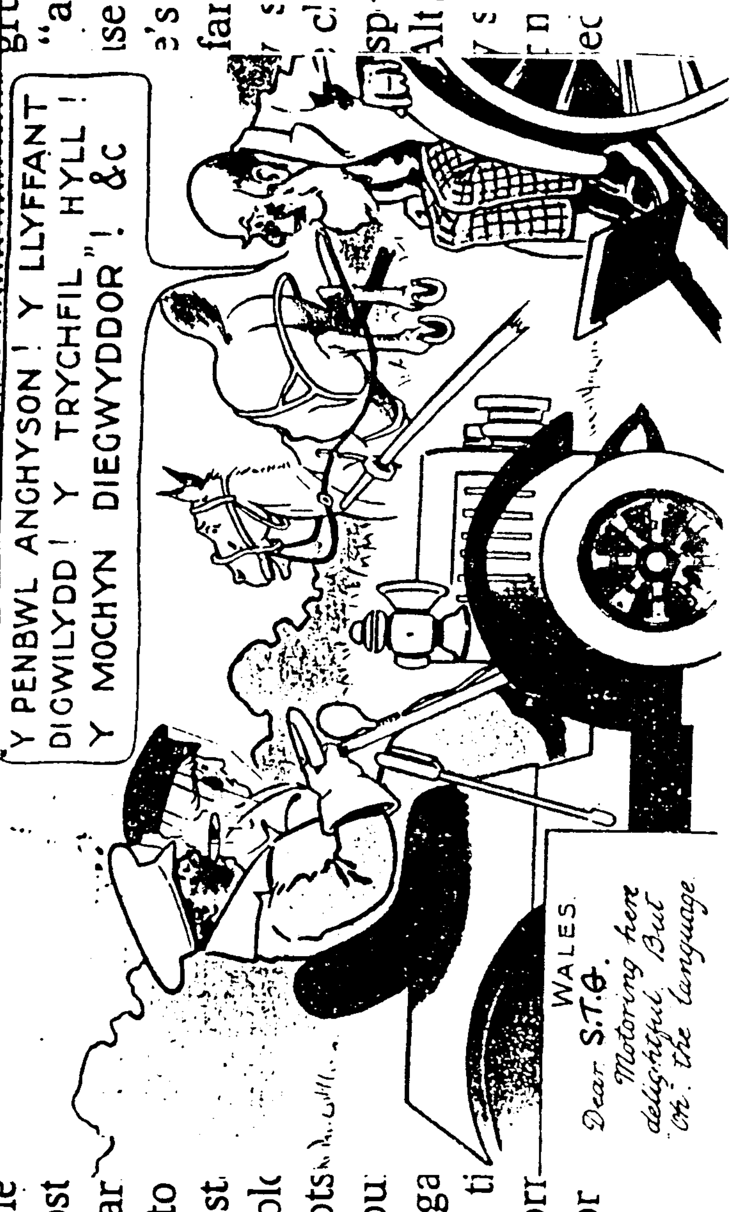

YN Y RHIFYN NESA'...

DATGANIAD SYFRDANOL BETHAN JONES PARRY...
"FI OEDD 'TOBERMORY' YN Y 'WOMBLES'!"

Manylion.... [DARLLENWCH YMLAEN]

OS FEDRWCH CHI SPOTIO ARWYDDOCAD HANESYDDOL Y LLUN UCHOD, FE WNAWN NI DALU AM FIS O WYLIAU IE, MIS, I CHI A 2 O'CH FFRINDIE, NEU'CH CYDNABOD, NEU UNRHYW UN ODDI AR Y STRYD, YM MHENYBONT, CANOL MORGANNWG!

[YN Y RHIFYN NESA' BYDDWN NI'N CYNNIG GWYLIAU I UN YN LLANDEILO!]